

**Voortoets Natuurbeschermingswet 1998
en nader onderzoek Flora- en faunawet
Havenkwartier**

CONCEPT

BügelHajema

Plek voor ideeën

**Voortoets Natuurbeschermingswet 1998
en nader onderzoek Flora- en faunawet
Havenkwartier**

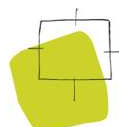
C O N C E P T

Inhoud

Rapport

22 juni 2011

Projectnummer 060.0.30.00.00.11

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	8
3	Voortoets Natuurbeschermingswet 1998	11
3.1	Beschrijving van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel	12
3.2	Effecten van het bestemmingsplan	16
3.3	Eindconclusie	19
4	Nader onderzoek Flora- en faunawet	21
4.1	Vaatplanten	21
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	22
4.3	Vogels	24
4.4	Vissen	26
5	Conclusie en consequenties	29
5.1	Beschermde gebieden	29
5.2	Beschermde soorten	29
5.3	Uitvoerbaarheid	30
6	Bronnen	31
6.1	Veldbezoeken	31
6.2	Media	31
6.3	Literatuur	32

Bijlagen

Inleiding

De gemeente Deventer is werkzaam aan de herontwikkeling van het Havenkwartier. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het mede conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

In het voortraject van de plannen is in 2010 door DHV BV de rapportage Milieu en RO-aanpak Havenkwartier opgesteld (4). Onderdeel van deze rapportage (paragraaf 2.5) is een studie naar de effecten op flora en fauna. In de studie is geconcludeerd, dat in het kader van de gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet 1998 en Ecologische Hoofdstructuur) naar verwachting geen negatieve effecten zijn te verwachten. Wel dient ten behoeve van de Natuurbeschermingswet 1998 nog een Voortoets te worden opgesteld en de daarbij behorende procedure te worden doorlopen. Daarnaast wordt met betrekking tot de soortbescherming geconcludeerd dat voorafgaand aan ingrepen een nader onderzoek uitgevoerd dient te worden naar het voorkomen van beschermde soorten vleermuizen, vogels met vaste rust- en verblijfplaats, zoogdieren, (muur)planten en vissen.

VOORONDERZOEK

Het voorliggend Advies Natuurwaarden is de uitwerking van de Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het nader onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging en begrenzing van het plangebied wordt weergegeven in onderstaande figuren 1 en 2.

PLANGEBIED

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied Havenkwartier in Deventer

Figuur 2. Begrenzing plangebied havenkwartier

OPZET VAN HET RAPPORT

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

- beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;
- uitwerking van de voortoets Natuurbeschermingswet 1998;
- uitwerking van het nader onderzoek Flora- en faunawet;
- slotconclusie en consequenties.

Plangebied en voorgenomen plan- nen

2

2.1

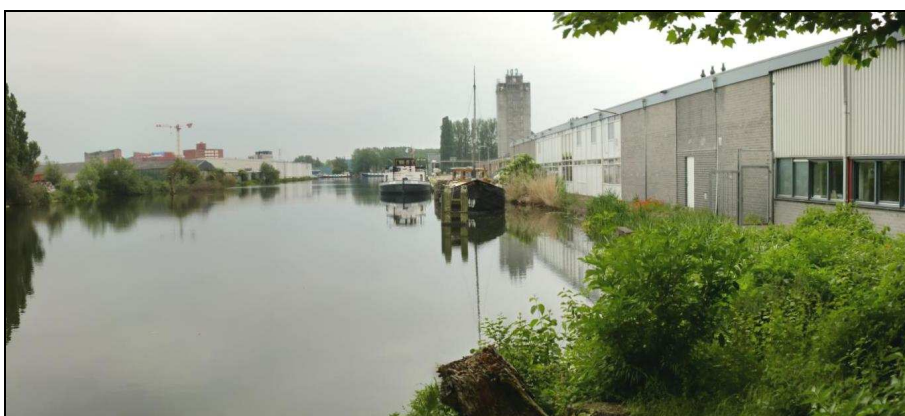
Ligging

Het Havenkwartier (plangebied) ligt aan de zuidzijde van Deventer en maakt onderdeel uit van het bedrijventerrein Bergweide. Bergweide is het oudste bedrijventerrein van Deventer. Het plangebied wordt aan de westkant omsloten door de mr. H.F. de Boerlaan, aan de noordkant door de Industrierweg en ten oosten door de Hanzeweg. Aan de zuidkant wordt het plangebied omsloten door het water dat de opening vormt naar de IJssel. De figuren 1 en 2 geven een overzicht van het plangebied.

2.2

Huidige situatie

Buiten het oppervlaktewater is het plangebied nagenoeg geheel verhard. Langs de mr. H.F. de Boerlaan en de Industrierweg is een fraaie laan van respectievelijk paardenkastanje en plataan aanwezig. Verder is langs de oevers plaatselijk een wat ruige vegetatie aanwezig. Het type bebouwing is zeer wisselend. De ligging van woonhuizen is grotendeels beperkt tot de mr. H.F. de Boerlaan.

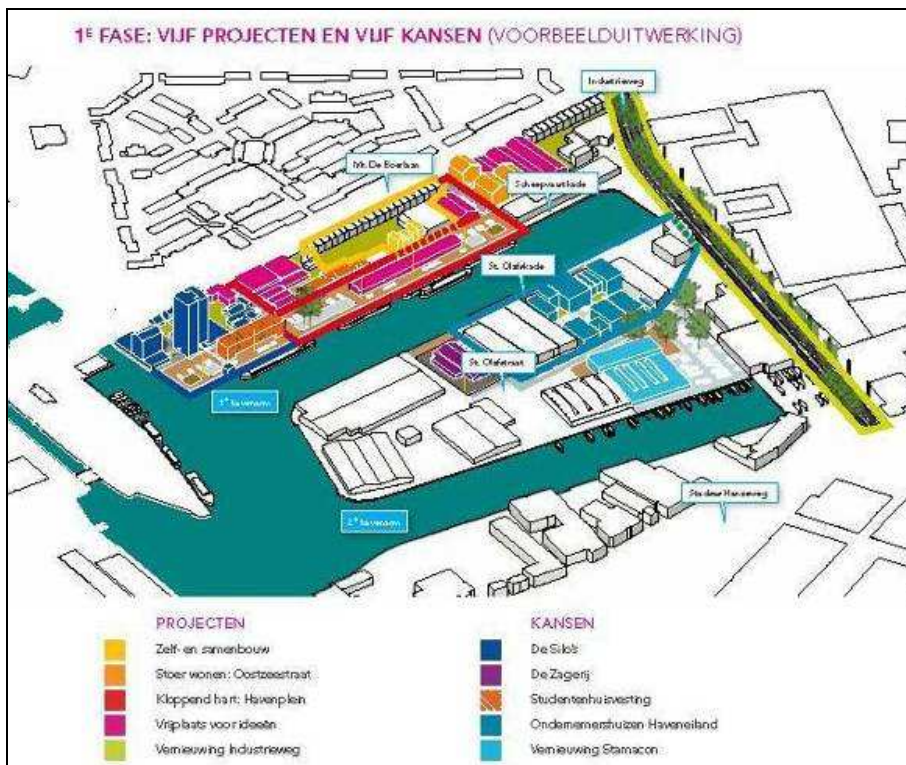
2.3

Voorgenomen plannen

Afgelopen jaren is door de gemeente Deventer hard gewerkt aan plannen voor herontwikkeling van het Havenkwartier. In 2004 is een Masterplan opgesteld, maar de raad heeft deze niet vastgesteld. In 2008 zijn drie ontwikkelingsscenario's gemaakt. In 2009 hebben B&W besloten om het 'Vlaamse model' als de gewenste ontwikkelrichting nader te laten uitwerken in het Ontwikkelplan Havenkwartier. Dit model gaat uit van geleidelijke en gevarieerde ontwikkeling van het gebied met maximaal behoud en hergebruik van gebouwen en een mix van functies (wonen, werken, leren en cultuur).

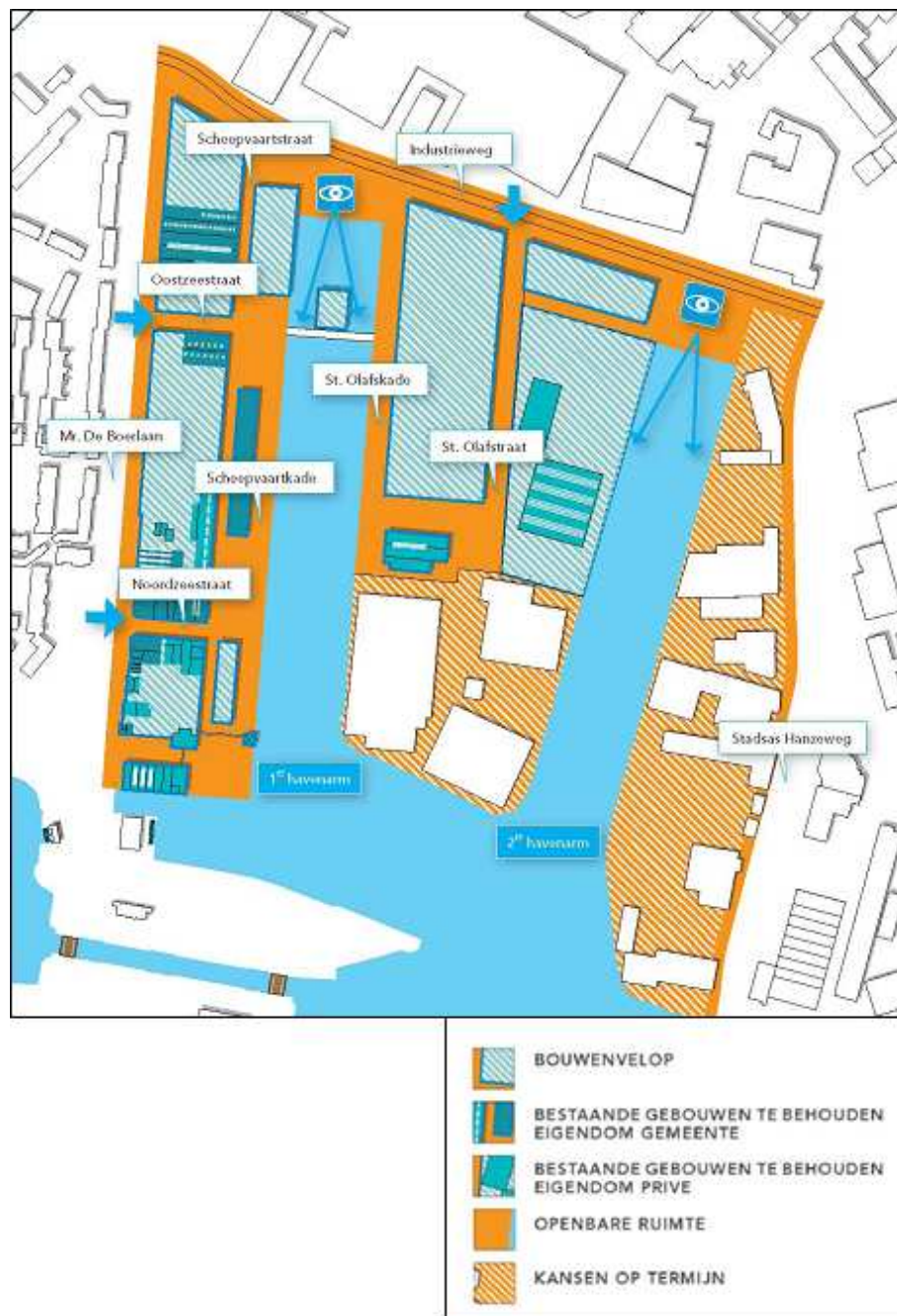
Er is geen harde planning te maken voor de totale ontwikkeling van het Havenkwartier. Wel kan worden gesteld dat er een start gemaakt wordt met de ontwikkelingen in het gebied aan de mr. H.F. de Boerlaan. Hierbinnen is een 6-tal projecten te definiëren, dat als aanjager voor de totale ontwikkeling wordt gezien, te weten:

- zelf- en samenbouw tussen de mr. H.F. de Boerlaan en de Scheepvaartstraat;
- stoer wonen aan de Oostzeestraat;
- herinrichting openbare ruimte: 'Het Havenplein';
- doorontwikkeling broedplaats: 'Vrijplaats';
- vernieuwing Industrieweg;
- herontwikkeling silogebied.

Ruimte voor ontwikkeling

Het ontwikkelingsplan Ruimte voor ideeën biedt ruimte voor bewoners en ondernemers die hun droom willen realiseren. De gemeente heeft een ontwikkelingsplan opgesteld met als doel maximale mogelijkheden en vrijheid te bieden. De hieronder weergegeven stedenbouwkundige plankaart, schetst op hoofdlijnen de toekomstige ontwikkeling. Het is -als gevolg van de wens om veel vrijheid te bieden- een globale kaart geworden. Het ontwikkelingsplan is geen blauwdruk. Het Havenkwartier Deventer zal er door alle ideeën en initiatieven 'van onderop' beslist anders uit gaan zien.

Om de ontwikkelingen in beeld te brengen is het gebied ingedeeld in 5 verschillende type gebieden:

- bouwvelop;
- bestaande gebouwen te behouden eigendom gemeente;
- bestaande gebouwen te behouden eigendom privé;
- openbare ruimte;
- kansen op termijn.

Voortoets Natuurbeschermingswet 1998

3

Een Voortoets is aan de orde indien één of meerdere activiteiten die in een plan worden voorzien, significante gevolgen kunnen hebben op een Natura 2000-gebied. In dit geval betreft dat het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. De gebiedsbescherming en voortoets zijn geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. In de Natuurbeschermingswet is een apart artikel opgenomen over plannen waarvoor een voortoets dan wel passende beoordeling nodig is. Dit betreft artikel 19j van de Natuurbeschermingswet.

WETTELIJKE REGELING

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt, bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren, of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die ter zake in het wettelijke voorschrift waarop het berust zijn gesteld, rekening
 - a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
 - b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan, alvorens het plan vast te stellen, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De verplichting tot het maken van een passende beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid, geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een passende beoordeling is gemaakt, voor zover de passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
5. Het eerste tot en met het derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op projectbesluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ruimtelijke ordening.

In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Kunnen de ontwikkelingen die het voorgenomen bestemmingsplan mogelijk maakt -gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden in het plangebied en de directe omgeving- de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen?
2. Indien dergelijke effecten in de voortoets niet kunnen worden uitgesloten: Is het mogelijk de invulling van het bestemmingsplan zodanig te kiezen dat significant negatieve gevolgen voorkomen kunnen worden?

3.1

Beschrijving van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel omvat een vrijwel aaneengesloten keten van buitendijkse natuurgebieden in het rivierdal van de IJssel. Vrijwel het gehele gebied is aangewezen onder de Vogelrichtlijn, een beperkter deel is aangemeld onder de Habitatrichtlijn. De uiterwaarden bestaan uit een afwisseling van weinig vergraven, reliëfrijke uiterwaarden en daarnaast grote, nattere, laaggelegen delen, waar klei is gewonnen. De droge uiterwaarden zijn van groot belang voor sterk bedreigde graslandtypen als stroomdalgrasland en Glanshaverhooiland en herbergen op enkele plekken hardhoutoibos. De IJsselmonding is een gebied met uitgestrekte rietlanden met moerasvogels.

De uiterwaarden IJssel omvatten het merendeel van de buitendijkse delen van het riviereengebieden van de IJssel; de hoofdstroom zelf is niet in het richtlijngebied meebegrensd. Een beperkt deel hiervan is aangemeld onder de Habitatrichtlijn. Een aantal vrijwel onvergraven en reliëfrijke uiterwaarden zoals Cortenoever, Rammelwaard, Ravenswaard en Scherenwelle, vormt hier een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden, Kievitsbloemhooilanden en glanshaverhooilanden. Andere reliëfrijke delen en gebieden die aansluiten op de zandgronden zijn van belang vanwege hardhoutoibos. De IJsselmonding is van belang voor rivierfonteinkruid. De uiterwaarden IJssel zijn een belangrijk broedgebied voor soorten van natte, ruige graslanden (porseleinhoen, kwartelkoning) en drijvende waterplantenvegetaties (zwarte stern) en zijn daarnaast van enig belang voor soorten van bosrijke watergebieden met voldoende vis (aalscholver, ijsvogel).

Ook is het gebied belangrijk als rust- en foerageergebied voor aalscholver, kleine zwaan, wilde zwaan, kolgans, smient, slobbeend, tafeleend, nonnetje, grote zaagbek, meerkoet, Kievit, grutto en reuzenster en van belang voor fuut, kleine zilverreiger, lepelaar, grauwe gans, krakeend, wintertaling, wilde eend, pijlstaart, kuifeend, visarend, slechtvalk, scholekster en tureluur. Voor de wilde zwaan, kolgans, Kievit en de grutto is het één van de belangrijkste gebieden in Nederland.

De belangrijkste natuurwaarden langs de IJssel worden enerzijds aangetroffen in de weinig vergraven, reliëfrijke uiterwaarden met oud cultuurlandschap, anderzijds in de natte, vergraven uiterwaarden.

De hoog gelegen uiterwaarden zijn van grote betekenis voor twee habitattypen die op nagenoeg dezelfde standplaats voorkomen: Stroomdalgraslanden (H6120) en Droge hardhoutoibossen (H91F0). Stroomdalgrasland is de laatste vijftig jaar enorm in oppervlakte achteruitgegaan, waarbij talloze kenmerkende soorten zijn verdwenen of uiterst zeldzaam zijn geworden. Juist langs de IJssel is het habitatype nog op meerdere plekken in goede staat bewaard.

Misschien wel het beste voorbeeld van stroomdalgrasland in ons land biedt de Vreugderijkerwaard, in het dynamische riviertraject tussen Zwolle en Wilsum. Het hier aanwezige reliëf in het rivierduin levert een grote variatie in plantengroei. Zo komen hier drie plantengemeenschappen voor die tot het habitatype 6120 worden gerekend: het Sedo-Thymetum pulegioidis, het Medicagini-Avenetum pubescentis en op jonge duinen pionierbegroeiingen van het Bromo inermis-Eryngietum campestris. Het Sedo-Thymetum is doorgaans aan open, minder kalkrijke locaties gebonden dan het Medicagini-Avenetum. In de Vreugderijkerwaard komt de eerste gemeenschap op een kleine oppervlakte voor tussen de grovere patronen van het Medicagini-Avenetum. Naast soorten als Tripmadam (*Sedum rupestre*) en Zacht vetkruid (*Sedum sexangulare*) herbergt het Sedo-Thymetum hier een van de weinige resterende populaties van Liggende ereprijs (*Veronica prostrata*) in ons land. De soort heeft zich zelfs uit weten te breiden naar een jongere oeverwal. Over grotere oppervlakte komt het Medicagini-Avenetum voor, met soorten als sikkelklaver (*Medicago falcata*), veldsalie (*Salvia pratensis*), kleine ruit (*Thalictrum minus*), voorjaarszegge (*Carex caryophylla*), ruige weegbree (*Plantago media*), de blauwe vorm van kweek (*Elymus repens* var. *glauca*) en de landelijk zeer zeldzame wilde averuit (*Artemisia campestris* subsp. *campestris*) en blauwe bremraap (*Orobancha purpurea*).

Aan het rijtje van weinig vergraven kronkelwaarden met belangrijke graslandtypen van relatief droge standplaatsen kunnen de Ravenswaard, Rammelwaard en Scherenwelle worden toegevoegd. In het laatste gebied groeit onder meer een fraaie populatie beemdooievaarsbek (*Geranium pratense*). Een opmerkelijke soort in de Rammelwaard is de gulden sleutelbloem (*Primula veris*), die hier in het Arrhenatheretum groeit. Ook in de Velperwaard, de Duursche Waarden, de Hoenwaard, de Ossenwaard bij Deventer en de Wilpse Klei zijn oeverwallen of ruggen met stroomdalgrasland bewaard gebleven.

Voor het voortbestaan van de stroomdalflora van habitattypen 6120 en 6510 is ten slotte een belangrijke rol weggelegd voor de dijken langs de IJssel. Vooral oude, licht zavelige, steile dijken die jaarlijks gemaaid worden, bevatten op een aantal plaatsen zeer bloemrijke graslanden met zeldzame stroomdalsoorten. Een van de in dit opzicht beste dijktrajecten is het gedeelte tussen Olst en Deventer, met onder meer moeslook (*Allium oleraceum*),^b Bevertjes (*Briza media*), karwijvarkenskervel, kleine pimpernel (*Sanguisorba minor*), gewone

agrimonie (*Agrimonia eupatoria*), veldsalie, kleine ruit, duifkruid (*Scabiosa columbaria*) en weidegeelster (*Gagea pratensis*). Deze laatste is in ons land vrijwel beperkt tot het IJsseldal, waar ze trouwens ook is aan te treffen in tamelijk zwaar bemeste graslanden. Een andere zeldzame soort op dijken in het IJsseldal is de Distelbremraap (*Orobancha reticulata*), vooral in de omgeving van Deventer en Zwolle. Helaas zijn recent verzwaarde dijken veelal opgetrokken uit klei, waardoor er weinig mogelijkheden zijn voor uitbreiding en ontwikkeling van de zo sterk bedreigde stroomdalplanten.

Hardhoutoibos komt voor op enkele plaatsen langs de IJssel, zoals in Fortmond (op een oud rivierduin), in de Hoenwaard, de Dorperwaarden en bij de Gelderse Toren bij Spankeren. In de Hoenwaard tussen Wapenveld en Hattem bestaan goede mogelijkheden voor uitbreiding van dit zeldzame habitattype. De riviervlakte heeft hier zeer brede uiterwaarden, die direct langs de noordelijke Veluwe lopen. De onderste delen van de bossen worden incidenteel overstroomd, wat resulteert in soorten als gewone vogelmelk en slangenlook. Een andere fraaie overgangszone naar de Veluwe, met kwelzones en beekbegeleidende bossen, wordt gevormd door de Havikerwaard met het landgoed Middachten, bij De Steeg. Hoewel dit gebied een belangrijke schakel vormt tussen de Veluwe en de Uiterwaarden IJssel, is het bij geen van deze Natura 2000-gebieden meebegrensd. Ook in de Havikerwaard liggen kansen voor uitbreiding van hardhoutoibos, waarbij een aaneengesloten bos zou kunnen ontstaan in de geleidelijke overgang van de rivier naar de Veluwe. Andere potentiële locaties voor hardhoutoibos vormen de Keizer- en Stobbenwaarden ten noorden van Deventer. Hier is, aansluitend op het Landgoed Rande, al een bosgebied in de uiterwaard aanwezig.

Waar hoog gelegen uiterwaarden grenzen aan oude strangen en kolken of voorzien zijn van poelen, vinden soorten als kamsalamander, knoflookpad en rugstreepad een geschikt leefgebied. De kamsalamander is langs de IJssel beperkt tot een aantal hogere uiterwaarden. Een goede verbinding tussen de weinige leefgebieden en de populaties in de flank van het IJsseldal (o.a. de landgoederen en natuurgebieden tussen Brummen en Twello) is van belang voor het duurzaam behoud van de huidige populaties. De knoflookpad is eveneens zeldzaam in het IJsseldal. Ze overwintert in akkers en stuifzandkoppen van oude rivierduinen. De rugstreepad is een pioniersoort, die te vinden is op allerlei zandige oevers langs de rivier.

De laag gelegen uiterwaarden langs de IJssel vertonen een afwisseling van open water, vochtig grasland en moerasbegroeiingen. In een groot deel van de natte uiterwaarden vindt natuurontwikkeling plaats, wat betekent dat agrarische percelen plaatsmaken voor nevengeulen, plassen en ruigten. De natuur kan zich hier spontaan ontwikkelen, maar bosvorming op grote schaal wordt tegengegaan (uit oogpunt van waterafvoer) door de inzet van grote grazers, zoals in de Duursche Waarden (een van de oudste voorbeelden van een natuurontwikkelingsgebied). Inmiddels zijn in allerlei andere uiterwaarden langs de IJssel grote machines aan de slag geweest om goede uitgangssituaties voor natuurontwikkeling te creëren. Deze natuurontwikkeling biedt volop kansen

aan organismen van - vooral - nattere omstandigheden. De zo bekende voedselrijke weilanden met koeien verdwijnen hierbij wel steeds meer uit het rivierenlandschap. Dit heeft consequenties voor grasetende ganzen en eenden, die in de trektijd steeds vaker op zoek moeten naar landbouwgebieden buiten de uiterwaarden om aan hun voedsel te komen. Ook voor de weidevogels heeft dit negatieve gevolgen.

Een belangrijke broedvogel in de uiterwaarden, karakteristiek voor de wat verruigde, langhalmige graslanden, is de kwartelkoning. De raspende roep is in de zomermaanden nog op menige plaats langs de rivier te horen. Aangezien de IJssel in de trektijd en wintermaanden geregeld buiten haar oevers treedt, ontstaan plasdrassituaties die ideaal zijn voor ganzen, eenden en steltlopers. Vooral voor kolgans, grauwe gans en grutto is het een belangrijk gebied. Wanneer de uiterwaarden laat in het voorjaar (mei-juni) onderlopen, ontstaat over grote oppervlakten een ideaal leefgebied voor het porseleinhoen. Deze soort prefereert natte graslanden en ruigten. In jaren waarin dit gebeurt, kunnen in de nachtelijke uren tientallen roepende vogels worden gehoord; het typische geluid doet denken aan een zweeps slag.

De laag gelegen uiterwaarden zijn wat de habitattypen betreft van betekenis voor wilgenbossen (*Salicion albae*; H91E0), natte, voedselrijke ruigten (*Filipendulion vulgaris* en *Epilobion hirsuti*, H6430), pionierbegroeiingen op slikoevers (H3270) en laag dynamische wateren met waterplanten als groot blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*), watergentiaan (*Nymphoides peltata*) en krabbenscheer (*Stratiotes aloides*; H3150). Krabbenscheer is langs de IJssel overigens zeer zeldzaam en beperkt tot luwe, venige delen van de uiterwaarden.

Wilgenbossen (zachthoutoobossen) waren lange tijd eveneens zeldzaam langs de IJssel, maar breiden zich tegenwoordig uit in alle natuurontwikkelingsgebieden. Deze bosgebieden vormen een schakel tussen de leefgebieden van de bever in de Gelderse Poort en in Flevoland. Wat betreft de natte graslanden, neemt de uiterwaard Scherenwelle (bij Kampen) een speciale positie in. Op deze locatie krijgt de IJssel voor het eerst de karakteristieken van een benedenrivier. Omdat de grondwaterstand hier niet meer te diep wegzakt, kan in de uiterwaarden de wilde kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*) worden aangetroffen. In het verleden kwam deze soort tot aan het Kampereiland voor, maar tegenwoordig is Scherenwelle feitelijk nog de enige locatie langs de IJssel met kievitsbloemhooiland (*Fritillario-Alopecuretum pratensis*; H6510). Het vegetatietype kwam eertijds ook nog verder stroomopwaarts voor, maar hiervan resteren nog slechts fragmenten, zoals in de Hoenwaard met minder dan tien exemplaren van de wilde kievitsbloem. Ook de aanwezigheid van voedselrijke, natte ruigten met rivierkruiskruid (*Senecio sarracenicus*; H6430) en rietlanden getuigen van de minder dynamische omstandigheden zo dicht bij de IJsselmonding. Brakke ruigten zijn sinds de afsluiting van de Zuiderzee nagenoeg verdwenen, maar hier en daar herinneren heemst (*Althaea officinalis*) en ruwe bies (*Schoenoplectus tabernaemontani*) nog aan de voormalige zee-Invloed. Voor broedende moerasvogels zijn de uiterwaarden van de IJssel op de meeste plaatsen te smal. Wel is er een flinke kolonie aalscholvers gevestigd, worden grote zilverreiger en ooievaar steeds vaker gezien, en komt de zwarte stern

her en der op uitgelegde nestvlotjes tot broeden. Het IJssedal is de enige regelmatige broedplaats van de brilduiker in Nederland. Deze soort broedt in holle bomen en trekt met haar donsjongen graag naar de rivier. Bij Wijhe broeden tegenwoordig lepelaars. Bosrijke delen met plassen en poelen zijn het domein van de IJsvogel, die langs de IJssel een geregelde verschijning is. Ten slotte vormt rivierfonteinkruid (*Potamogeton nodosus*) een kenmerkende begroeiing in de nevengeulen en kribvakken van de beneden-IJssel. Deze watervegetatie van het *Ranunculo fluitantis-Potametum perfoliati* (H3260) is in het Rivierengebied zeldzaam en beperkt tot enigszins luwe, benedenstroomse delen, die door golfslag of stroming open worden gehouden. De soort zelf wordt her en der ook binnendijks aangetroffen. Begroeiingen met fonteinkruiden zijn al lange tijd van de benedenstroomse IJssel bekend, maar in het verleden ging het hierbij vooral om doorgroeid fonteinkruid (*Potamogeton perfoliatus*). Nevengeulen en strangen herbergen tevens veel vissoorten, waaronder enkele van de Habitatrichtlijn, die hier paaien en opgroeien. De IJssel is nog steeds een belangrijke verbindingroute voor vissoorten. Zo komen trekvisseren het IJsselmeer binnen via de sluizen in de Afsluitdijk, waarna ze via de IJssel de Rijn weten te bereiken. Bovendien speelt de rivier een verbindende rol tussen de beken die vanaf de Veluwe uitmonden in de IJssel. De verbindingen tussen IJssel en beken kunnen op talloze plaatsen verbeterd worden, waarvan behalve de beekfauna ook de flora profiteert.

In Bijlage 1 is aangegeven voor welke habitattypen en soorten het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel is aangewezen.

3.2

Effecten van het bestemmingsplan

GEPLANDE ONTWIKKELINGEN

Het havenkwartier maakt onderdeel uit van het bedrijventerrein Bergweide. Bergweide is het oudste bedrijventerrein van Deventer. Aan het einde van de 20e eeuw verpauperde het Havenkwartier, waarna veel plannen gemaakt zijn om het gebied te herstructureren of te herindelen. Het Havenkwartier heeft alle potentie om geleidelijk te worden herontwikkeld van een gebied dat nu nog een voornamelijk (marginale) bedrijfsmatige functie heeft tot een gemengde wijk met een mengeling van stedelijke woon- en werkfuncties. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de uitstekende ligging van het gebied ten opzichte van de binnenstad, de uitvalswegen, het water en het buitengebied. De komende 15 tot 20 jaar zal deze herontwikkeling plaatsvinden. Om deze ontwikkelingen mogelijk te maken, is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het bestemmingsplan zal ruimte moeten bieden aan een ruim scala van bedrijvigheid en woningbouw nabij het havenkwartier. Daarbij is het, mede gezien de woonfunctie, wel van belang dat dit geen (extra) milieudruk met zich meebrengt. In het plangebied vindt gemiddeld een vermindering plaats van de categorie bedrijvigheid. De hinder ten gevolge van geluid en geur neemt dus per saldo af.

Ligging van het plangebied en globale ontwikkeling

In 2009 is besloten om het 'Vlaamse model' als de gewenste ontwikkelrichting nader te laten uitwerken in het Ontwikkelplan Havenkwartier. Dit model gaat uit van geleidelijke en gevarieerde ontwikkeling van het gebied met maximaal behoud en hergebruik van gebouwen en een mix van functies (wonen, werken, leren en cultuur).

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel ligt op een afstand van minimaal 500 m van het plangebied. Het natuurgebied wordt niet direct aangetast omdat de herstructurering geheel plaatsvindt binnen het bestaande stedelijk gebied. Daarnaast is de omvang van het herstructureringsgebied relatief klein ten opzichte van het bestaande stedelijke gebied, waardoor een toename van externe effecten beperkt of geheel afwezig zal zijn. Externe effecten die in de beoordeling moeten worden betrokken zijn optische verstoring (beweging, drukte, menselijke activiteit), geluid (industrie, verkeer etc.) en licht (ten gevolge van industrie, verkeer en bebouwing). Deze effecten kunnen nadelig zijn voor populaties van zowel broed- als niet-broedvogels. Overigens is het van belang te onderkennen dat het deel van het Natura 2000-gebied, dat min of meer grenst aan de kom van Deventer, reeds blootstaat aan een aanzienlijke verstoring op het gebied van licht, geluid en optische verstoring. Optische verstoring is verstoring ten gevolge van het zien van mensen: dus menselijke aanwezigheid en activiteiten. Het is daardoor waarschijnlijk dat deze delen van het Natura 2000-gebied al een veel lagere waarde voor vogels hebben. Met andere woorden, in deze gebieden zullen veel soorten afwezig zijn, dan wel in lagere dichtheden voorkomen.

EFFECTEN

Ten derde kan uitstoot van vervuilende stoffen (stikstof) een rol spelen. Depositie van met name stikstof heeft negatieve effecten op diverse habitattypen zoals stroomdalgraslanden en glanshaver-vossenstaartheoïlanden. Gezien de aard en schaal van het plangebied en de geplande ontwikkelingen spelen andere dan genoemde effecten zeker geen rol.

Optische verstoring

In verband met optische verstoring wordt niet verwacht dat er effecten zullen optreden. Het beeld van het plangebied wordt nu reeds gedomineerd door een industriële bebouwing. Hiertegen zullen nieuwe bedrijvigheid, verkeer en mensen wegvallen. Het plangebied is bovendien gescheiden van het Natura 2000-gebied door wegen en intensieve bebouwing. Er is geen sprake van tegenstrijdigheid met de instandhoudingsdoelstellingen van alle vogelsoorten waarvoor de Uiterwaarden IJssel als Natura 2000-gebied zijn aangewezen als gevolg van optische verstoring door verkeer, machines en mensen tijdens de aanlegfase als de gebruiksfase.

Verstoring door licht

De overheid heeft bepaald dat een verlichtingsniveau van 0,1 lux voor een natuurgebied een aanvaardbare waarde is. Deze waarde staat gelijk aan de hoeveelheid licht die er heerst bij volle maan en een wolkenloze hemel. In en rond de stad Deventer wordt deze waarde ook op het Natura 2000-gebied op veel plaatsen overschreden. Dit wordt vooral veroorzaakt door lichtbronnen die op korte afstand van de IJsseloevers zijn gelegen. Verlichting kan ten eerste verstrend werken op de nachtrust van vogelsoorten. Ten tweede kan verlichting in de nabijheid van vogeltrekroutes zorgen voor desoriëntatie, waardoor vogels van hun route afwijken. Gezien de ligging van het plangebied en de aard van de planontwikkelingen wordt geen significante toename van de lichtsterkte op het Natura 2000-gebied verwacht. Voorwaarde daarbij is wel dat er met name op de geplande hoogbouw geen sterke uitstralende verlichting wordt aangebracht. Het aanlichten van gebouwen levert weinig extra uitstralend licht op, gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied. Effecten op vogels zullen hierdoor niet optreden.

Dit kan anders liggen in de aanleg- en bouwfase. Met name tijdens de winterperiode wordt er bij hoogbouw in de bouwfase veelal met sterke verlichtingsbronnen gewerkt. Gezien de afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied kan een toename van de illuminantie op het Natura 2000-gebied in de bouwfase voorkomen worden door hoge schijnwerpers niet in west- en zuidwestelijke richting te richten. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan, is geen nader onderzoek nodig.

Verstoring door stikstof of andere verzurende en vermestende stoffen.

Van belang in dit kader is de vraag of de uitstoot van met name stikstofverbindingen ten gevolge van verkeer en industrie toe gaat nemen ten gevolge van

dit plan. Gezien het feit dat het bestemmingsplan niet voorziet in de categorie zware bedrijvigheid en er feitelijk sprake is van een vermindering van de zware industrie, is er geen aanleiding om een toename van stikstof of andere belastende stoffen te veronderstellen. De emissie zal eerder verminderen dan toenemen. Op de totale schaal van de emissie, veroorzaakt door Deventer, is dit overigens marginaal.

Verstoring door geluid

Met betrekking tot het aanwijzingsbesluit zijn het vooral vogels die hiervoor gevoelig zijn. Er is geen onderzoek gedaan naar huidige en toekomstige geluidscontouren tot in het Natura 2000-gebied. Gezien de planontwikkelingen waarin een verlaging van toegestane categorieën bedrijvigheid plaatsvindt, gecombineerd met nieuwe woonfuncties, mag ervan uit worden gegaan dat er in de gebruiksfase geen toename plaatsvindt van de geluidsbelasting. De actuele geluidsbelasting valt onder bestaand gebruik en hoeft niet in het kader van dit bestemmingsplan onderzocht te worden. Gezien de afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied en de afscherming van het plangebied door bestaande bebouwing, zullen geluidseffecten op het Natura 2000-gebied gering zijn. Tijdens de gebruiksfase zullen er derhalve geen significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied ten gevolge van het bestemmingsplan optreden.

Dit ligt echter anders in de bouwfase. Tijdens de bouwfase kunnen met name hei-installaties een aanzienlijke geluidsproductie veroorzaken. Ten aanzien van zowel broed- als watervogels kan hierdoor verstoring optreden. Van belang is daarbij de ligging van de 42 dB(A) contour. Afhankelijk van het type hei-installatie, de wijze van heien en het al dan niet gebruikmaken van geluidsreducerende maatregelen, kan de 42 dB(A) contour op 1 km afstand of meer van het plangebied komen te liggen. Dat betekent dat deze contour gedeeltelijk over het Natura 2000-gebied valt. Daarmee zouden significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten. In het bestemmingsplan zal daarom worden geborgd dat de geluidsbelasting op het Natura 2000-gebied, tijdens de bouwfase niet groter is dan actuele geluidsbelasting afkomstig van verkeer, industrie et cetera, indien de geluidsbelasting de 42 dB(A) contour overschrijdt.

3.3

Eindconclusie

Gezien de ligging van het plangebied, omgeven door infrastructuur en bebouwing en de aard van de geplande ontwikkelingen, zijn er in de gebruiksfase van het bestemmingsplan geen (significant) negatieve effecten te verwachten.

Tijdens de bouwfase zijn de aspecten licht en geluid van belang. Deze kunnen verstoring veroorzaken op vogels. Indien geen sterke lichtbronnen op het Natura 2000-gebied worden gericht en er maatregelen worden genomen om licht-

uitstraling in (zuid)westelijke richting te voorkomen, worden er geen negatieve effecten verwacht op het Natura 2000-gebied.

Voor de bouwfase zal er boven de 42 d(B)A drempel geen toename van de actuele geluidsbelasting op het Natura 2000-gebied plaatsvinden, omdat het bestemmingsplan dit niet toelaat.

N a d e r o n d e r z o e k F l o r a - e n f a u n a - w e t

Aan de hand van een verkennend veldonderzoek, dat is uitgevoerd in februari 2010, is door DHV een inschatting gemaakt van het vóórkomen van beschermde diersoorten binnen het plangebied (4). Uit de resultaten van dit flora- en faunaonderzoek blijkt dat in het onderzoeksgebied specifieke aandacht noodzakelijk is voor de mogelijke aanwezigheid van enkele soortgroepen. Het betreft hier de soortgroepen vaatplanten, vleermuizen, broedvogels en vissen.

VERKENNEND ONDERZOEK

Het nader onderzoek is gericht op soorten die bescherming genieten op basis van de Flora- en faunawet. Nadere informatie over deze wetgeving is opgenomen in bijlage 2.

WETGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (valt zowel onder het middelzware als strenge beschermingsregime).

BESCHERMINGSREGIME

Het plangebied is half mei 2011 bezocht ten behoeve van het nader onderzoek (zie ook 6.1 Veldbezoek). Het veldbezoek vond plaats onder gunstige (weers)omstandigheden.

VELDBEZOEK

4.1

Vaatplanten

Op basis van het vooronderzoek (4) is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar de aanwezigheid van beschermde muurplanten op onder meer (kade)muren en in bermen en overhoekjes. Op basis van verschillende bronnen (1, 2) komt onder meer de aanwezigheid van de middelzwaar beschermde gele helmbloem, steenbreekvaren en tongvaren naar voren. In het kader van het nader onderzoek zijn het plangebied en omgeving op 17 mei 2011 (zie 6.1 Veldbezoeken) bezocht.

INVENTARISATIE

In het plangebied zijn enkele kleine verruigde overhoeken aanwezig. Ook staan tussen de bestrating plaatselijk veel (on)kruiden. Aanwezige soorten zijn onder

meer bijvoet, ereprijs, gewone duivenkervel, groot robertskruid, grote brandnetel, heermoes, klaproos, kruipertje en speerdistel. De oevers in het plangebied zijn veelal voorzien van betonnen, houten en stalen platen (beschoeiing). Op een enkele plaats is in het water voor de walbeschoeiing een oevervegetatie aanwezig. Hier groeit onder meer bitterzoet, gele lis, kalmoes en riet. Optimale (kade)muren voor muurplanten zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Tijdens de veldbezoeken zijn geen wilde beschermde planten binnen het plangebied aangetroffen. Hierbij moet opgemerkt worden dat in één van de tuinen de licht beschermde kleine maagdenpalm is aangetroffen. Gekweekte planten, zoals hier het geval is, vallen echter niet onder het beschermingsregime.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden er geen verbodsovertredingen verwacht.

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE Op basis van het vooronderzoek (4) is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar de aanwezigheid (van verblijfplaatsen) van beschermde vleermuissoorten. Alle vleermuissoorten, als mede hun verblijfplaatsen, zijn streng beschermd. Op basis van Zoogdieratlas.nl (3) blijkt dat gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in (de omgeving van) het plangebied voorkomen. In het kader van het nader onderzoek zijn het plangebied en omgeving op 17 mei 2011 (zie 6.1 Veldbezoeken) bezocht.

Verspreid in het plangebied staan enkele gebouwen die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gaat hierbij met name om woningen met gevelpannen en open stootvoegen (ventilatie spouw). Deze situatie verschaft voor vleermuizen de toegang tot de ruimte tussen het dakbeschoot en de dakpannen en de spouw.

17 MEI 2011 Tijdens het veldbezoek werden in de tuin van de woning aan de Industrieweg 14 meerdere malen één tot twee gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het gedrag en tijdstip (21:48 uur) wezen erop dat er een verblijfplaats in de betreffende woning aanwezig was. In de woning zijn onder meer ventilatieopeningen in de bakstenen gevels en spleten onder gevelpannen aanwezig, waardoor vleermuizen ook toegang hebben tot de spouw en de ruimte tussen dakbeschoot en dakpannen. Naar verwachting betreft het hier een verblijfplaats van enkele mannetjes.

Woning aan de Industrieweg 14

In de loop van de avond werd verspreid in het plangebied enkele malen een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Later op de avond werden boven het open water enkele foeragerende ruige dwergvleermuizen gehoord. Er werden geen aanwijzingen voor een kraamverblijfplaats gedaan.

Op basis van de inventarisatie is, zoals beschreven, vast komen te staan dat in het plangebied vleermuizen voorkomen. Vleermuizen maken verspreid over het jaar gebruik van verschillende verblijfplaatsen. De eenmalige inventarisatie geeft hierdoor een onvoldoende beeld van de totale functie van het gebied. Overeenkomstig het vleermuisprotocol¹ dient het gebied hierdoor, meerdere malen verspreid over een seizoen, te worden onderzocht. Hierbij is van belang dat in ieder geval één inventarisatie plaatsvindt in de periode tussen begin juni tot half juli.

Als gevolg van de plannen zal het foerageergebied van vleermuizen veranderen, maar niet als zo danig verloren gaan. Het ligt in de verwachting dat de waarde als foerageergebied enigszins zal afnemen. Als gevolg van de sloop van bebouwing kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd. In ieder geval bij de woning aan de Industrieweg 14 zijn aanwijzingen aangetroffen voor een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Bij een onzorgvuldige sloop van bebouwing kunnen individuen worden gedood.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een beeld van de voorkomende soorten ontstaan, maar een onvoldoende beeld van de gebruiks-

CONCLUSIE

¹ GaN, NGB en Zoogdiervereniging, Vleermuisprotocol versie 30 maart 2011, Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht

functie verblijfplaats. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen, zijn streng beschermd. Vleermuizen maken verspreid over het jaar veelal gebruik van verschillende verblijven. Verblijfplaatsen zijn ook beschermd wanneer deze tijdelijk niet in gebruik zijn. Als gevolg van sloop van de bebouwing kunnen vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord (artikel 11). Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). Aanvullend onderzoek is nodig om de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten, dan wel aan te tonen. Overeenkomstig het eerder genoemde vleermuisprotocol, dient het gebied meerdere malen verspreid over een seizoen te worden onderzocht.

4.3

Vogels

INVENTARISATIE

Op basis van het vooronderzoek (4) is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nestplaatsen van vogels waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is, noodzakelijk is. Relevante soorten in bebouwd gebied, zoals het plangebied, zijn gierzwaluw, huismus en slechtvalk. In het kader van het nader onderzoek zijn het plangebied en omgeving op 17 mei 2011 (zie 6.1 Veldbezoeken) bezocht.

Verspreid over het plangebied zijn verschillende vogelsoorten waargenomen. Het gaat hierbij met name om soorten waarvan de nestplaats alleen beschermd is tijdens het gebruik, het broedseizoen. Waargenomen soorten zijn heggemus, houtduif, koolmees, meerkoet, merel, putter, wilde eend en zwarte roodstaart. Een aantal van deze soorten zal ook daadwerkelijk in het plangebied tot broeden komen.

In 2006 werd door een paartje slechtvalken een poging tot broeden ondernomen in de 'hoge silo'. Hierna is in de 'hoge silo' een nestkast opgehangen en heeft slechtvalk er ieder jaar succesvol gebroed. Ten tijde van de veldbezoeken waren in de nestkast drie jongen aanwezig.

Op de achtergrond de 'grijze silo'

Tijdens het bezoek werd enkele malen een overvliegende gierwaluw waargenomen. Er werd echter geen nestindicerend gedrag in het plangebied waargenomen. Er is slechts een klein aantal gebouwen binnen het plangebied geschikt als broedplaats. Hoewel er tijdens het veldbezoek geen nestindicerend gedrag is waargenomen, kan op basis van een eenmalig bezoek de aanwezigheid niet volledig worden uitgesloten. Tijdens het daadwerkelijke broeden wordt er namelijk zeer weinig in en uit de nestplaats gevlogen. Om zekerheid te verkrijgen over de afwezigheid, dan wel aanwezigheid, is een tweede veldbezoek in de tweede helft van juni of de eerste helft van juli nodig.

Verspreid over het plangebied zijn enkele foeragerende huismussen aangetroffen. Er werden alleen nestplaatsen van huismus onder de dakpannen van de woning aan de mr. H.F. de Boerlaan 149 vastgesteld. Het daadwerkelijke aantal kon niet exact worden vastgesteld. Naar verwachting gaat het om vijf tot zeven broedplaatsen. Aangezien huismussen verspreid over het plangebied zijn waargenomen en huismussen meerdere legsels per jaar kunnen krijgen, kan op basis van een eenmalig bezoek de aanwezigheid van nestplaatsen in andere geschikte gebouwen niet worden uitgesloten. Om zekerheid te verkrijgen over de afwezigheid, dan wel aanwezigheid in de overige bebouwing, is een tweede veldbezoek in de tweede helft van juni of de eerste helft van juli nodig.

Woning aan de mr. H.F. de Boerlaan 149

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal veranderen als gevolg van de ontwikkelingen. De nieuwe situatie is echter ook voor een aantal soorten geschikt als broedgebied. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord. Tevens kunnen, bij het uitvoeren van werkzaamheden buiten het broedseizoen, jaarrond beschermde nestplaatsen verstoord of vernietigd worden.

EFFECTEN

De plannen omtrent de ontwikkeling van de 'hoge silo' staan nog niet geheel vast. Mogelijk zal juist aan de zijde alwaar de nestkast van slechtvalk hangt, een aanbouw worden gerealiseerd. Wanneer er geen rekening met de aanwezigheid van de nestkast wordt gehouden, kan de nestplaats, inclusief broedsel of jongen, worden verstoord dan wel vernietigd. Renovatie of verbouw hoeft niet per definitie te leiden tot verstoring of vernietiging van de nestplaats. Mogelijk zal de nestplaats (nestkast) verplaatst moeten worden. Een verstoringgevoelige periode is de broedperiode, die van februari tot in augustus loopt.

Bij de sloop van gebouwen kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus en gierzwaluw worden vernietigd. Nestplaatsen van huismus zijn reeds met zekerheid vastgesteld in de woning aan de mr. H.F. de Boerlaan 149.

CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is vooralsnog een onvoldoende beeld van de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw ontstaan. Hieromtrent is een tweede veldbezoek in de periode tussen half juni en half juli noodzakelijk. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde en jaarrond beschermde nesten van vogels (artikel 11), kan in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen niet worden verleend. Met behulp van mitigerende maatregelen zal een verbodsovertreding voorkomen moeten worden. Hierbij is het ondermeer van belang om werkzaamheden die de nestplaatsen van slechtvalk, huismus en gierzwaluw kunnen verstoren, buiten het broedseizoen uit te voeren. Daarnaast zullen, met betrekking tot huismus, alternatieve nestplaatsen gerealiseerd moeten worden. De te nemen mitigerende maatregelen dienen met een ter zake kundige te worden afgestemd en in een activiteitenplan te worden beschreven.

4.4

V i s s e n

INVENTARISATIE Op basis van het vooronderzoek (4) is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar de aanwezigheid van beschermde vissoorten. Relevante soorten zijn bittervoorn en kleine modderkruiper. In het kader van het nader onderzoek zijn het te dempen deel van de havenarm en een aantal locaties in de directe omgeving op 17 mei 2011 bemonsterd (zie 6.1 Veldbezoeken).

Het water is over het algemeen diep (meer dan 2 m). De oevergang van water naar land is in het plangebied over het algemeen hard. In het te dempen deel is plaatselijk in de oeverzone enige vegetatie aanwezig in de vorm van gele lis, kalmoes en riet. In de ondiepere delen groeit in het water brede waterpest, gele plomp en waterlelie. Plaatselijk is op de bodem verder puin en ander afval aanwezig. In het plangebied zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. In het water komen wel andere niet beschermde vissoorten voor zoals baars en blankvoorn.

Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de aanwezigheid van beschermde vissen in het plangebied verkregen. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Op 500 m afstand van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Gezien de ligging van het plangebied, omgeven door infrastructuur en bebouwing en de aard van de geplande ontwikkelingen zijn er in de gebruiksfase van het bestemmingsplan geen (significant) negatieve effecten te verwachten.

Tijdens de bouwfase zijn de aspecten licht en geluid van belang. Deze kunnen verstoring veroorzaken op vogels. Indien geen sterke lichtbronnen op het Natura 2000-gebied worden gericht en er maatregelen worden genomen om lichtuitstraling in (zuid)westelijke richting te voorkomen, worden er geen negatieve effecten verwacht op het Natura 2000-gebied.

Voor de bouwfase laat het bestemmingsplan geen toename van de actuele geluidsbelasting toe, indien deze de 42 d(B)A drempel overschrijdt. Daardoor zijn er op dit punt ook geen significant negatieve effecten te verwachten.

5.2

Beschermde soorten

Uit nader onderzoek komt naar voren dat er geen beschermde planten en vissoorten in het plangebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek is een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen en zijn nestplaatsen van slechtvalk en huismus vastgesteld. Gezien de aanwezigheid van soorten tijdens het veldbezoek is uitbreiding van het nader onderzoek met betrekking tot gierzwaluw, huismus en vleermuizen noodzakelijk.

Met betrekking tot de aanwezigheid van de vastgestelde verblijf- en nestplaatsen, zullen in het kader van de ontwikkelingen mitigerende maatregelen genomen moeten worden. De te nemen mitigerende maatregelen dienen met een ter zake kundige te worden afgestemd en in een activiteitenplan te worden beschreven. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van jaarrond beschermde nesten van vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen (Flora- en faunawet, artikel 11), kan in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen niet worden verleend.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden belemmeringen kunnen vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Nader onderzoek is noodzakelijk om de uitvoerbaarheid aan te tonen.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoeken

Het plangebied en omgeving zijn op 17 mei 2011 door de heer ing. D.J. Vene-
ma bezocht ten behoeve van de inventarisatie van vaatplanten, vleermuizen,
vogels en vissen. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur
van 17 °C en een matige wind. De temperatuur betrof rond zonsondergang
(21:30 uur) 16°C en aan het einde van het veldbezoek (23:15 uur) 15°C. Om
21:35 uur ging de straatverlichting branden.

EERSTE VELDBEZOEK

Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen vol-
ledige vegetatieopnamen gemaakt. Met betrekking tot de aanwezigheid van
broedvogels is het plangebied een aantal maal doorkruist, waarbij met name
op territorium- en nestindicerend gedrag is gelet. Ten aanzien van de be-
schermde vissoorten is een aantal locaties in en rond het plangebied met be-
hulp van een fijnmazig schepnet bemonsterd op het vóórkomen van kleine
modderkruiper en bittervoorn. Alle monsters zijn ter plaatse uitgezocht. De
gevangen vissen zijn daarbij gedetermineerd en op de vanglocatie teruggezet.
In de avond is tussen 21:00 uur en 23:15 uur het plangebied geïnventariseerd
op de aanwezigheid van vleermuizen. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van
Pettersen D240x ultrasounddetector (batdetector). Met een Edirol zijn geluids-
opnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma
Bat Sound Pro 3.31b.

6.2

Media

1. www.telmee.nl. Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-
beherende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinfor-
matie van planten en dieren te vinden;
2. www.waarneming.nl. Dit is een website van vrijwilligers, waarop na-
tuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld, op de site is ver-
spreidingsinformatie van planten en dieren te vinden.
3. www.zoogdieratlas.nl. Verspreidingsinformatie van zoogdieren in Neder-
land. Zoogdieratlas.nl is een initiatief van de Zoogdierverseniging. De
Zoogdierverseniging werkt per provincie samen met diverse organisaties.

6.3

Literatuur

1. DHV BV, Milieu en RO-aanpak Havenkwartier, dossier C9520-01.001, registratienummer MD-DE20100089, juni 2010.
2. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2009 (verspreidingsperiode 2000-2009), RAVON 38, jaargang 12 (4): blz. 78-98.

B i j l a g e n

Bijlage 1: Uiterwaarden IJssel, Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

Habitatrichtlijn: habitattypen

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen, opgenomen in bijlage I van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrichtlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid.

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

Verkorte naam Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitricho-Batrachion*

Verkorte naam Beken en rivieren met waterplanten

betreft het subtype:

H3260B Beken en rivieren met waterplanten (*grote fonteinkruiden*)

H3270 Rivieren met slikoevers met vegetaties behorend tot het *Chenopodion rubri p.p.* en *Bidention p.p.*

Verkorte naam Slikkige rivieroevers

H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem⁷

Verkorte naam Stroomdalgraslanden

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland en van de montane en alpiene zones

Verkorte naam Ruigten en Zomen

betreft de subtypen:

H6430A Ruigten en Zomen (*moerasspirea*)

H6430B Ruigten en Zomen (*harig wilgenroosje*)

H6430C Ruigten en Zomen (*droge bosranden*)

H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Verkorte naam Glanshaver- en vossenstaarthooilanden

betreft de subtypen:

H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*glanshaver*)

H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*grote vossenstaart*)

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Verkorte naam Vochtige alluviale bossen

betreft de subtypen:

H91E0A Vochtige alluviale bossen (*zachthoutooibossen*)⁷

H91E0B Vochtige alluviale bossen (*essen-iepenbossen*)

H91F0 Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia* langs grote rivieren (*Ulmion minoris*)
Verkorte naam Droge hardhoutoibossen

Habitatrichtlijn: soorten

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrichtlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau.

H1134 Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
H1145 Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)
H1149 Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)
H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)
H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)
H1337 Bever (*Castor fiber*)

Vogelrichtlijn: vogelsoorten

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

Broedvogels

A119 Porseleinhoen (*Porzana porzana*)
A122 Kwartelkoning (*Crex crex*)
A197 Zwarte stern (*Chlidonias niger*)
A229 IJsvogel (*Alcedo atthis*)
A005 Fuut (*Podiceps cristatus*)
A017 Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*)

Niet broedvogels

A037 Kleine zwaan (*Cygnus columbianus*)
A038 Wilde zwaan (*Cygnus cygnus*)
A068 Nonnetje (*Mergus albellus*)
A041 Kolgans (*Anser albifrons*)
A043 Grauwe gans (*Anser anser*)
A050 Smient (*Anas Penelope*)
A051 Krakeend (*Anas strepera*)
A052 Wintertaling (*Anas crecca*)
A053 Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)
A054 Pijlstaart (*Anas acuta*)
A056 Slobeend (*Anas clypeata*)
A059 Tafeleend (*Aythya farina*)

- A061 Kuifeend (*Aythya fuligula*)
- A125 Meerkoet (*Fulica atra*)
- A130 Scholekster (*Haematopus ostralegus*)
- A142 Kievit (*Vanellus vanellus*)
- A156 Grutto (*Limosa limosa*)
- A160 Wulp (*Numenius arquata*)
- A162 Tureluur (*Tringa totanus*)

Bijlage 2: Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze

TABEL 1

niet ten aanzien van huisspitsmuis voor zover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 2	<p>Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;- de activiteit moet een redelijk doel dienen.
TABEL 3	<p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">- er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn;- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;- er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn;- er wordt zorgvuldig gehandeld;- er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	<p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.</p>
AFWIJZING	<p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.</p>

Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven

GEDRAGSCODE

hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden

schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een mini-

mum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe zorgvuldig in de praktijk wordt gehandeld.

Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere, eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRVs 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

BEOORDELING

Colofon

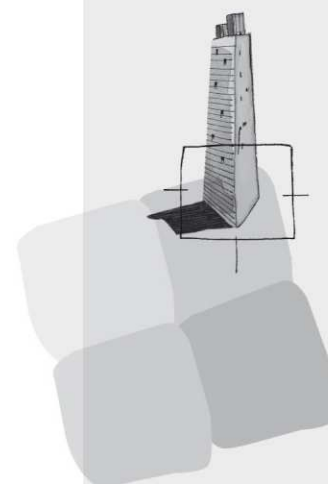
Opdrachtgever
Gemeente Deventer

Contactpersoon
de heer R. Kein

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
de heer mr. J. Oosterkamp
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
060.0.30.00.00.11

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort